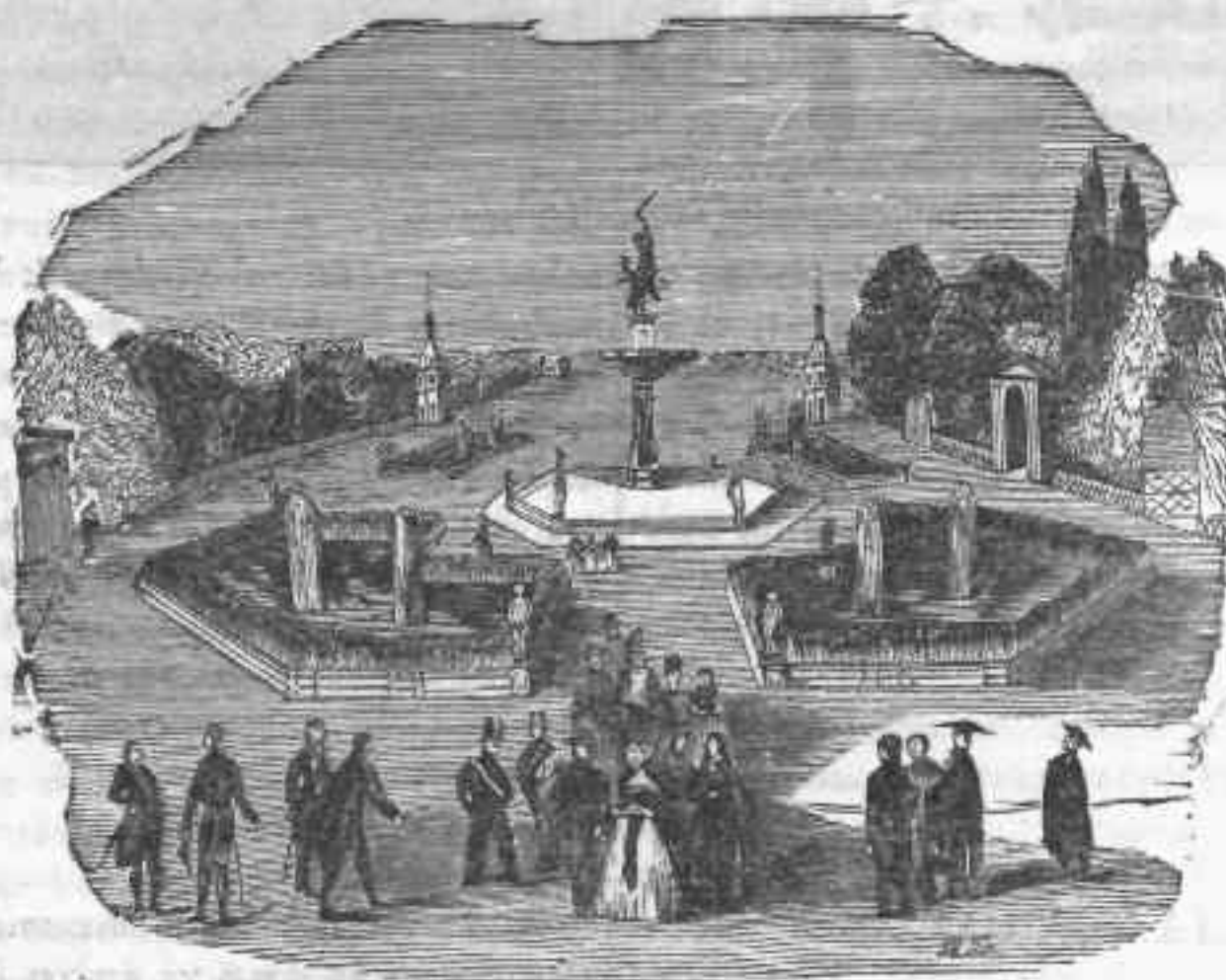

κρὸν, κατεξάνεστη αἰφνης ὡς εἰς ἀνὴρ κατὰ τῆς παντοδυναμίου Ναπολεοντείου δυναστείας, καί, μετὰ κατερίας ἀπαραμίλλου ἀγωνισθὲν, ὄχι μόνον τὴν ἰδίαν αὐτονομίαν διέσωσεν, ἀλλὰ κατέφερε καὶ εἰς τὴν φοβερὰν τοῦ κατακτητοῦ δύναμιν πληγὰς, τὰς ὁποίας ἐμέλλε μετ' ὀλίγον νὰ συμπληρώσῃ καὶ καιρὶς νὰ καταστήσῃ ὁ Ῥωσικὸς στρατός, λαὸς καὶ χειμῶν. Δὲν περιορίσθη δὲ τὸ ἀνγενηθέν Ἰσπανικὸν ἔθνος εἰς τοῦτο τὸ ἀπροσδόκητον κατόρθωμα, ἀλλὰ, ἐν μέσῳ πολλῶν ἐμφυλίων συμφορῶν, ἐπέτυχε τελευταίον νὰ συγκροτήσῃ ἐκὺτῷ κυβέρνησιν εὐρυθμον, τακτικὴν καὶ σεβαστὴν, καὶ ἠδυνήθη νὰ διαρύγῃ τοὺς σπαρχμοὺς ὑπ' ὧν τασχύντας ἐπαθον συμφοράς, κατὰ τὰ ἔτη 1848 καὶ 1849. ἄλλα κράτη, πολὺ αὐτοῦ ἰσχυρότερα. Βεβαίως τὸ σημερινὸν Ἰσπανικὸν κράτος πολὺ ἀπέχει τοῦ νὰ ᾔηται ἐνἀμίλλον τῆς κολοσσιαίας ἐκείνης μοναρχίας, ἣτις ἐδέσποσε τῆς Εὐρώπης, τῆς Ἀμερικῆς καὶ τῆς Ἰνδικῆς, ἐν τῇ ἐκκαιδεκάτῃ ἑκατονταετηρίδι. Ἀλλ' ἂν καὶ περιορισμένον ἐντὸς μόνης σχεδὸν τῆς χερσονήσου, εἶναι ἀσυγκρίτῳ τῷ λόγῳ ἰσχυρότερον καὶ σεβαστότερον παρ' ὅτι εἶχε καταντήσει εἰς τὰς δύο προλαβούσας ἑκατονταετηρίδας ἀποτελεῖ μίαν τῶν

πλεονέκτημα τῆς χώρας ταύτης. Τῶντι ἡ Ἰσπανία εἶναι ἴσως ἡ χώρα τῆς Εὐρώπης ἡ περιέχουσα τὰ λαμπρότερα καὶ πολυτελέστερα τῆς ἀρχιτεκτονικῆς μνημεῖα. Ἡ Ἰσπανία ὁμοιάζει ὀλίγον μὲ κτῆμα κληρονομικόν, εἰς ὃ οἱ κύριοί του, κατορθώσαντες ποτὲ νὰ ἀποκτήσωσι καὶ ἄλλα πλούσια κτήματα, τὰ ὁποῖα ἐπειτα ἀπέβαλον μὴ διατηρήσαντες εἰμὴ τὸ ἀρχικόν τῶν πατέρων αὐτῶν κληρονόμημα, πρόφρασαν νὰ σωρεύσωσιν ἀπὸ τῶν προσθέτων ἐκείνων κτημάτων θησαυροὺς μεγάλους, καὶ δι' αὐτῶν νὰ κατασκευάσωσι βασιλεία, μηδεμίαν ἔχοντα ἀναλογίαν πρὸς τὴν ἀρχικὴν ἐκείνην τῆς περιουσίας των ἑκτασιν.

Ὁ Φίλιππος Β. κατασκευάσει πλυσίον τοῦ Μαδρίτου τὰ βασιλεία καὶ τοὺς πραδεῖσους τῆς Ἀραγιουέζης, τῶν ὁποίων δυσκόλως δύναται νὰ ἴδῃ τις λαμπρότερόν τι καθ' ὅλην τὴν Εὐρώπην. Ἀπέχει δὲ ἡ Ἀραγιουέζα 8 λεύγας ἀπὸ τοῦ Μαδρίτου καὶ κεῖται ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ τοῦ Γολήτου. Ἡ ἀγορὰ πρὸς τὸ βασιλικὸν τοῦτο ἵδρητήριον λεωφόρος δὲν εἰμπορεῖ νὰ παραῖλληθῇ εἰμὴ μὲ τὰ ἐξάσια περὶ τὴν ὁδοποιάν ἔργα τῶν Ῥωμζίων. Ἡ δαπάνη τῆς λεωφόρου ταύτης ὑπολογίζεται εἰς 13,000,000 δραχμῶν. Ἐκτίσθησαν δὲ τὰ βασιλεία ἐντὸς κοιλάδος χαριστάτης,

Ἡ ρητὴ Ἀραγιουέζης.

δευτερευουσῶν, ἀλλὰ τῶν ἰσχυροτέρων δευτερευουσῶν τῆς Εὐρώπης δυνάμεων· ἔχει στρατὸν ἀξιόλογον ἤρχισε νὰ συγκροτῆ πάλιν στόλον· ἀπέκτησιν ἄνδρας ἐγκρίτους ἐν τε πολέμῳ καὶ ἐν τῇ κυβερνήσει· ἐβάλεν εἰς τάξιν τὰ οικονομικὰ αὐτοῦ πράγματα· καὶ νέαν ἔδωκε ψυχὴν εἰς τὰ γράμματα καὶ εἰς τὰς τέχνας.

Ὅστις θέλει ἄς ἐπιχειρήσῃ νὰ ἐξηγήσῃ τὰς παραδόξους αὐτὰς τροπὰς τῆς θαυμαστοτέρας ἀκμῆς, τῆς ἀθλιωτέρας παρακμῆς καὶ τῆς ἀπροσδοκίτου ἀναβιώσεως. Ἡμεῖς δὲ, μετριοφρονέστεροι ὄντες, περιορίζομεθα νὰ ἐπιστήσωμεν τὴν προσοχὴν εἰς ἓν ἕτερον

ἦν διαβρέχει ὁ Τάγος ποταμὸς, δεχόμενος ἐνταῦθα καὶ ἕτερον ρεῦμα, τὸν Ἐχρέμαν. Ἡ πολυτέλεια τῶν κολοσσιαίων κατοπτριῶν, τῶν μαρμαρίνων κλιμάκων καὶ τῶν ποικίλων ἔργων τῆς τέχνης τὰ ὁποῖα κοσμοῦσι τὰ βασιλεία ταῦτα, εἶναι ἀπερίγραπτος. Πολυτελεῖς δὲ εἶναι καὶ οἱ πέριξ πραδεῖσοι, ἐν οἷς ὑπάρχουσι δένδροστοιχίαι πτελεῶν, ἔχουσῶν ἡλικίαν ἐνιαυτῶν πεντακοσίων. Ἡ πόλις κατασκευάσθη ἐπὶ τὸ Ὀλλανδικώτερον, μὲ εὐρείας δηλαδὴ καὶ ἰθυτενεῖς καὶ ὀρθογωνίους ὁδοὺς. Ἡ αὐλὴ τῆς Ἰσπανίας ἐδρεύει ἐνταῦθα ἀπὸ τοῦ Πάσχα μέχρι τοῦ τέλους Ἰουνίου· καὶ ἐν τῷ διαστήματι τούτῳ οἱ κάτοικοι τῆς μι-